

مکتبہ علمیہ اسلامیہ

۱۸ نجی سنہ

سنہ ۱۳۱۶

جزء، عدد : ۷۸





معلم ناجی

سنبله

يېش نەزەر مەدە تەۋرەن كۈچك بىر كىتاب، بىگە نور جۈۋالە ذكاسى بىك چابوق مەنطافى اۆلان زواللى ناجىنى تەختر ايتىد بىردى. بۇ كىتابىچىڭ غەۋانى (سنبەلە) در، فقط تەرجە دىگەل آمانجە. بىر رسالە شەرىيەنك نەپائەتدە بۇلغان كىتاب اعلانلارنى تەدقيق ايدىر كەن اۆلە امرەدە معلم ناجى، سىكرە (سنبەلە) اسمى ديدە مسرتمە مصادف اۆلدى. سىپارش ايتىك ايجون ھان كىنارىنە اشارت ايلدىم. بۇگۈن اۆشاعىر خوش بىيائىزىڭ سىر كەشت عەھد طفولياتنى ناطق اۆلان اثر كىزىنى بىر دىفەدە آمانجە سىندىن مطالعە ايلە مسرور اۆلدىم. مسرور اۆلدىم ؛ چونكى بىر بىوك ملەك لسانە تەرجە ايدىلان آتار ادبىيە مەزدىن بىر ئىنجىبى (سەلسىرە) ايكەنجىبى دە ايشە بۇسنبەلە در. (۱)

واقعا سنبەلە مەقتىضاي مەۋزىسى اۆلەرق بىك سادە در، فقط سەلاست بىيان نەقطة نەزەردىن فەكرىچە آتار مەۋجۇدە سىنك كەفەسەنە فائىدەر. ھەركىم نەدىرسە دىسون بىن فەكرىچە، ذوقىچە، طەبىئەتچە ناجىنىڭ آتار نەظىمەسىنى نەزەرسەنە مەرجىچە بۇلغەندىم. مەرحۇم زەمان جىيەندە بىر چوق مەشاعىر يەتتىدە مەگە مەۋقۇق اۆلدىنى ھالە غەرىبىدەركە بۇچۇمىزلىق شەئىرىيەت مەللىرىنىڭ نە شەئىرىيە، نەدە نەزىرى بىگەنقۇرلار. زىرا اۆدەملىرى كەچىدى، ناجى دە آرتق قەدما سەرمەسەنە داخلى اۆلدى ! ذاتا شەئىرىيە ھالە كەمسەنى بىگەنمەك اچىل مەھارت غەد ايدىلىقۇر. لسانىزى يۈزدە بىرىزىڭ زور آڭلايەجىنى اۆ بىلاى بىزىخ غەتقىدەن تەخلىص ايلە بىر شەھراە جەدىدە ۋەزىنگە سەۋق ايدىن، آڭا بىر رەۋق لطف و نەۋىن و بىرەن كە بىوك اۋستادلىرىمىزە بىيە بىر تەسىم مەعظمانە ۋەستەخفا - فەكارانە ايلە : « آندىر اۋقۇنۇر بىلامىدەر ھەيچ ؟ »

(۱) سەلسىرەنى معلم ھارەمان اۋن ايكى سەنە اۋل آلمان لسانە تەرجە ايتىش ايدى كەمۇلەك آكا داۋىر بۇغەدە عاجزە يازدىنى مەكتۇب يەنە مەجمۇعەدە نەشر اۋلغەشىدى. للطابع

فرمانتی ویر مکنده تردد ایتمه چک قدر جسور طاورانیقورلر . ذاتاً ادبا و شعرای
حاضره نك هیئت مجموعه سی بر آردیه طویلا نسوده هفتله رجه ، آیلرجه چالسه
بعض اثار مخلده ادبانك یوزده برینه بر نظیر یایق دگل ، بر جمله سنی حقیله تقلید ایتمکدن
عاجز در . نفسلرنده اواقنداری کورنلر میدانه چیتسؤنلر ، اوقیتدکی اثرلرینی نشر
ایلسونلرکه حقلری تسلیم ایدلسون . مع مافیله کنجدر بوگی اطوار و معاملاتده
اختیارلردن اوکره نیقورلر .

صده رجوع ایدلم . سنبله نك مترجمی (آدالبرت مرقسی) استنده بر ذاتدر .
ترجمیه وقوف تامی ترجمه سینك مکملیتندن آکلایشیلور . عربی و فارسی به آشنا
بؤلندیغنی ایسه متنبی دن ، سعیدین ، جامیدین ترجمه ایلدیگی بعض منظوملر ارايه ایدبور .
جناب مترجم ترجمه سنه علاوه ایلدیگی اوزون بر مقدمه شعرای قدیمه مزك
اشعارندن بحث ایدبور . آنلری رنگین ، مزین ، مشعشع ، مصنع بؤلور سده
مبالغاتك حدود معقوله نی تجاوز ایستدیگنی ، فکر ومعنی جهته اوقدر اهمیت ویرلمدیگی
بیان ایدبور . بؤ اسلوب عتیقش قریم سفرندن و بلکه ده اقلدن اعتبار آرزجهده
آرتق رونق و لطافتی زائل اوله زق برینه ابار افکار ایله مزین بر طرز جدید ادبک
قائم اولدیغنی و بوکا اول امرده رشید ، فواد باشالرگی سیاسیونك لسان رسمی دولتی
اصلاحه صرف همت ایللری ایله باشلانیدیغنی ذکر ایلبور . شناسی حقنده (نمونه
ادبیاتندن خلاصه نقل ایله) دیورکه :

مجددین ادبیاتك یشواسی ۱۸۲۸ سنه می شمنی محاصره سنده وفات ایدن بر
طویجی یوز باشیسنك مخدومی اولان ابراهیم شناسی در (۱۸۲۶ - ۱۸۷۱) .
والده سنك اقرباسی طرفندن تربیه سنه اهتمام ایدلمشدر . مکتبه مقدمات علوم و فنونی
کور دکن صکره ابراهیم افندی استنده بر عالمک همی و کندی استعداد و غیرتی
سایه سنده معلومات و مکتسباتی تربید ایش و عربی فارسی دخی اوکرتمشدر . سلطان
عبدالمجید خان حضرتلرینه توصیه ایدلینگندن پارسه اعزام ایدلمش و اقزاده دوساسی ،
ره نان ، لامارتین ایله مناسبانده بولشمی اقتدار ادبیسنه تأثیرات کلیه اجرا ایلشدر .
وطنه عودتنده رشید و فواد باشالرك تبدل وزاتلرندن صکره مختلف دوائر

نظارته خدمت ایدرک (؟) عاقبت غزته جیلگه سلوک ایلله ینه پارسه عودت ایتمش و ۱۸۷۰
سفرینه قدر شهر مزبوره اقامت ایلشدر . اوراده بر عثمانلی لغته باشلامش ایستده
اکانه موفق اوله مامشدر . ۱۸۷۱ سنه سی استانبولده وفات ایتمشدر .

جناب مترجم ادبانک کاه حکومت مأموری ، کاه غزته چی ، فلان اولملرینی
مؤاخذه ایلله مشاهیر ادبای حاضرمدن احمد مدحت افندیکن و قتیله برکوچک مأمور
اولدیغنی ، درس کتابلری ، رومانلر یازدیغنی و شمعی طبابتدن یخبر اوله رق (۱)
بین الملل صحیه قومیسوقسنده « رئیس » اولدیغنی مثال اولق اوزره ایراد و ناجینک
اک ذکی و مقتدرلری اولدیغنی زبازد اولدیغنی قید ایدیور .

سنبهله عطف کلام ایلله دیورکه : ادبیات حاضره ترکیه کنک مستند البهی اولان
اسلوب شرق و بالخاصه فارسی ایلله فرانسر مکتبکنک اتحاد خارق العاده سنی ارانه
ایدر بر اثر رنگین ، آثار نظمیه و نثریه دن متشکل بر مجموعه بهتریندر ، جامی ترجمه لری
یاندی راسین ، لامارتین ، ژیلبر ترجمه لری دخی بولمقددر .

مترجم مقتدر سنبهله دن یالکز عهد صباوت شاعری ناطق اولان قسمتی ترجمه
ایلله یگر می بشنجی سنه دوریه تاهلنه یادکار اولق اوزره زوجهنه اهدا واکندی
هدیه می مدح ایتمگه حاجت وارمی استفهامی (ایراد ایدیور . معلم ناجی اسمینک
شهرتی - ادبیات شرقیه ایلله کسجلیگنده مشغول بولنق آرزو ایدن و فقط اختیارلغده
اکا نائل اولان مترجمک - کلمات مدحیه و تقدیریه سنه افتقاردن وارسته در . دیدکن
صکره شاعرک حیات سادکی صباوتی اولدیغنی و حرفیاً ترجمه سنه خامهران غیرت
اوله رق ترکجهدن بسبتون بشقه اولان آلمانجهیه درجه توفیق و تطبیقنی تجربه ایتک
ایسته دیگنی ؟ پدر ، عموجه ، والده ، اقربا ، چولق چو جقدن عبارت بر ترک عالمه -
سینک اصول معیشتنی ، احبا و اودا ایلله صورت معاشرتنی ، سیاحلرک یالان یا کلش
بازمش اولدقلری سیاحتنامه لردن دگل ، آنجق ایچلرندن اولان بویله بر شاعر
حقیقت بیاندن اوکرنگک قابل اوله جغنی درمیان ایدیور .

(۱) صحیه قومیسوقنی ریاستنده بولنانلرک مطلقا طبیب اولسی لازم گلمیه جگنی و چونکه
بوریاست طبابت دگل وسائط تحفظیه یی مذاکره ایدن اطبا و سائر سیویل اعضایی اداره به
عائد و منحصر بولندیغنی مترجم جنابلری نیلیه رک بواعتراضی سرد ایدیور . لطایع

معلم ناجینک ترکلر نرندنه الک مشهور ادبای عثمانیه دن بری عد ایدلدیگینی واحمد
مدحت افندی نیک الک بیوک خدمتی، آنی مسلك ادبیاته سوق و تشویقی اولدیغنی آورده
بیان ایتدکن صکره استوقه ولم مستشرقین قونغرہ سی طرفدن کنیدیسنه آلتون
مدالیه اعطا اولندیغنی موقعینک پارلاقلغنه برهان گوستریور و برقاج سنه اول خبر
وفاتی آلمش ایسده تاریخ وفاتنه دسترس اوله مدیغنی اتیان ایلیر .
تاریخ ادبیاتمزجه فائده دن خالی اولمیه جفی جهتله مترجمک افاداتی خلاصه نقل
ایلدم .

بز، بر آلمانک بؤمطالعات صائبه سی اوقویوبده بر بارجه عبرت بین و بناء علیه
قدر شناس اولمغه چالشملی بز .

محمد رشدی

{ آلمانیدن }

